

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. A quibus, & quâ actione incurratur censura excommunicationis
inflicta per c. Si quis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

stent, histrioniam exercent, macellarios, tabernarios agunt, & ab Episcopo suo tertio moniti non emendantur. *c. in audientia, 25. & c. consingit, 45. de sent. excom.*

4. Quæres quartò. An Clericus conjugatus gaudeat privilegio Canonis?

Respondeo. Clerici conjugati, qui cum unica & virgine contraxerunt, habitum quoque & tonsuram deferunt, atque Ecclesiæ alicui inserviunt, gaudent privilegio Canonis & fori per *c. un. de Cler. conjug. in 6. & Trident. cit. sess. 23. c. 6.* Secus dicendum, si fuerint bigami, aut viduas, vel corruptas duxerint, tunc enim ipso jure privantur privilegijs Clericalibus & prohibentur gestare habitum Clericalem. *c. un. de bigamis in 6. c. quisquis 5. dist. 34.*

5. Quæres quintò. Quinam in *c. si quis* intelligantur nomine Monachorum?

Respondeo: Omnes Ordinum approbatorum Regulares, etiam Novitios, Conversos, seu Laicos, & Moniales, per *c. non dubium §. c. de Monialibus, 33. de sent. excom.* Ad quos reducuntur Eremitæ, qui sub obedientia Episcopi vel Prælati vitam religiosam imitantur, quamvis 3. vota substantialia non emittant: tunc enim fiunt personæ Ecclesiasticæ juxta superius dicta. Engel citat, cum Sylvestro & Navaro.

6. Quæres sextò. An Religiosi apostatæ, vel ejecti gaudeant privilegio Canonis?

Respondeo affirmativè cum Diana p. 9, tit. 4. resol. 12. Bordonò de privileg. Cler. c. 21. n. 48. etiam si tonsuram & habitum dimiserint, quia privatio privilegiorum Clericalium respectu Religioforum apostatarum, vel ejectorum nullo jure habetur expressa. & cap. 1. de apostatis. quod apostatis à Clericatu præter alias penas admittit privilegium Canonis, est stricte interpretandum, neque in odiosis sub nomine Clerici, de quibus illed capitulum loquitur, veniunt Religiosi, uti habet Abbas in *c. 1. Ne Clerici, vel Mon.* Insuper privilegium fori & Canonis competit Regularibus Professis ratione Professionis religiosæ, quæ ipsi inseparabiliter adheret, neque pro lubitu excuti potest.

§. II.

A quibus, & quâ actione incurratur censura excommunicationis in suisca per c. si quis?

7. Quæres primò. Quinam intelligantur in Canone per particulam *si quis*?

Respondeo. intelligi quemcumque percussorem utriusque sexus, doli & censuræ capacem. Quò pertinent etiam mandantes, consulentes, consentientes, ratum habentes & non impediens, si tenebantur ex officio impedire. Suarez disp. 22. de Censur. sect. 1. Sayr. l. 3. c. 26. Castrop. disp. 3. p. 23. §. 2. nam ut habetur in *c. quantæ, 47. de sent. excomm.* agentes & consentientes pari poenâ puniuntur, estque Canon iste favorabilis pro honore statûs Ecclesiastici.

8. Inferes primò. Si mandans aut consulens percussorem serio revocaverint, & notificaverint revocationem mandatario, non incurtere excommunicationem, quantumvis sequatur percussio, non enim amplius influunt moraliter in percussorem, ut docent DD. communiter,

Inferes secundò. Qui Clericum consentientem percudit, incurtere excommunicationem, quia Clericus suo consensu non potuit cedere & derogare favori statûs Ecclesiastici, ac dignitati Ordinis, quem Canon principaliter respicit. Suar. Castrop. cum communi. estque clarè decisum in *c. contingit; 36. de sent. excom.*

Quæres secundò. Qualis requiratur actio, ut incurratur poena Canonis?

Respondeo primò. Requiritur actio in genere injuriæ mortaliter peccaminosa, & corporaliter afflictiva. Dixi mortaliter peccaminosa; nam censura excommunicationis supponit culpam mortalem in genere sacrilegii, eaque indicatur per verba: *Snadente diabolo, & violenta manuum injectio.* Dixi secundò, corporaliter afflictiva, nam per manuum injectionem significatur externa læsio corporalis, sive immediata, puta manibus, dentibus, pedibus &c. sive mediata, h. e. mediante aliquo instrumento, scilicet, baculo, ense, scabello &c. sive in ipso corpore, sive in adjacentibus, puta vestibus, equo &c. proximè recepta, non enim ista læsio vel afflictio requirit percussorem, aut physicum contactum corporis, dummodo sit injuriosa corporalis afflictio, quæ etiam contingit, si Clericus aut Religiosus arreptâ veste violenter expellatur, aut trahatur ad aliquem locum, si violenter vestibus exuatur, si in custodia teneatur, si violentâ persecutione adactus in foveam vel fluvium incidat, &c. hæc omnia quippe continentur in violenta manuum injectione. P. Engel loc. cit. n. 135. & DD. in *c. nuper, 29. de sent. excom.*

Inferes primò. Si percussor Clericum animò graviter eum lædendi valde levem externam percussorem inferat, non incurtere excommunicationem: quia utique etiam in hac materia datur paritas materia: & excommunicatio tanquam gravis poena supponit, actionem exteriorem esse mortaliter peccaminosam, non præcisè ratione actûs interni & prævoluntatis, sed etiam ratione actûs externi, pro quo fertur, non enim Ecclesia judicat de occultis. Ita Suar. disp. 22. sc. 1. Sanch. l. 2. c. 8. n. 7. Sayr. l. 3. c. 27. n. 33. Bordonus cap. 21. n. 149.

Inferes secundò. Qui pulverem, aquam, alia, vel levia spargit in Clericum, qui lædit equum, cui insidet, præcidit habenas &c. incurtere excommunicationem: nam est per similes actiones non graviter lædatur in corpore, gravem tamen patitur violentiam & injuriam circa suam personam, quam ad incurrendam poenam Canonis sufficere constat ex *c. nuper* præcitato ibi: *quamvis per eorum factum corporalis læsio non fuerit subsecuta, circa quam violentia sepius circa Clericos perpetratur.*

Quæres tertio. Quanam causæ excusent ab inj. incurfu censuræ?

Respondeo. Excusantur primò percussores Clerici sese enormitatibus immiscens *c. cum non ab homine 14. de sent. excomm.* quò pertinet si quis violentas manus injiciat in Clericum cum matre, sorore, aut filia turpiter deprehensum. Engel. n. 126. Secundò excusatur calus, error, & ignorantia: ut si quid incurrit domo ejectum incidat in Clericum; si percussor Clericum, invincibiliter existi-